

The Purim Anomaly: משלוח מנות

1. אסתר פרק ט

- (כ) וַיִּכְתֹּב מֶרְדֳּכָי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סִפְרִים אֶל־כָּל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אַחַשְׁוֵרוּשׁ הַקְּרוּבִים וְהַרְחֻקִים:
- (כא) לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת עֲשִׂים אֶת יוֹם אַרְבַּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר וְאֶת יוֹם־חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה:
- (כב) כַּיְמֵים אֲשֶׁר־נָחַו בָּהֶם הַיְהוּדִים מֵאִוִּיבֵיהֶם וְהַחֲדָשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מְשֻׁתָּה וְשִׂמְחָה וּמְשֻׁלוּחַמְנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמִתְנֹת לְאֲבִיּוֹנִים:
- (כג) וְקָבַל הַיְהוּדִים אֶת אֲשֶׁר־הִחְלוּ לַעֲשׂוֹת וְאֶת אֲשֶׁר־כָּתַב מֶרְדֳּכָי אֲלֵיהֶם:

2. שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצה סעיף ד

- חייב לשלוח לחבירו שתי מנותבשר או של מיני אוכלים, שנאמר: ומשלוח מנות איש לרעהו (אסתר ט, יט ו - כב) שתי מנות לאיש אחד. וכל המרבה לשלוח לרעים משובח; ואם אין לו, מחליף עם חבירו, זה שולח לזה סעודתו, וזה שולח לזה סעודתו, כדי לקיים: ומשלוח מנות איש לרעהו (אסתר ט, יט ו - כב). הגה: ויש לשלוח מנות ביום ולא בלילה (מדברי הרא"ש פ"ק דמגילה); ואם שולח מנות לרעהו והוא אינו רוצה לקבלם, או מוחל לו, יצא. ואשה חייבת במתנות לאביונים ומשלוח מנות, כאיש; ואשה תשלח לאשה, ואיש לאיש; אבל לא בהפך, שלא יבא איש לשלוח לאלמנה ויבואו לידיספק קידושין, אבל במתנות לאביונים אין לחוש.

3. משנה ברורה סימן תרצה

- (כד) יצא - והפר"ח חולק ע"ז וכן החתם סופר בסי' קצ"ו מתמה ע"ז:

4. תרומת הדשן סימן קיא

- שאלה: בני אדם השולחים לחביריהם בפורים חלוקים וסדינים וכה"ג, יוצאים ידי משלוח מנות או לאו? תשובה: יראה דאין יוצאים בהן דנראה טעם דמשלוח מנות הוא כדי שיהא לכל אחד די וספק לקיים הסעודה כדינא... אלמא דטעמא משום סעודה היא

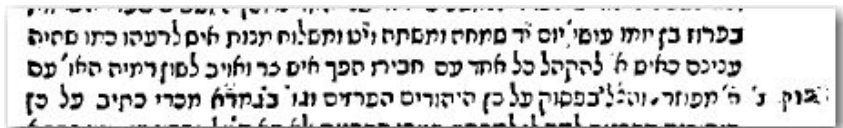
5. נחמיה פרק ח

- (י) וַיֹּאמֶר לָהֶם לִכְנוֹ אֶכְלוּ מִשְׂמַנִּים וְשָׂתוּ מִמַּתְקִים וְשָׁלְחוּ מִנּוֹת לְאִין נֶכֶן לוֹ כִּי־קָדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדֹנָינוּ וְאֶל־תַּעֲצְבוּ כִּי־חֲדוֹת יִקְוֶה הִיא מְעַזְכֶּם:

6. שו"ת חתם סופר חלק אאורח חיים סימן קצו

- וי"ל אפילו אית ל'י טובא מ"מ תיקנו כך שלא לבייש מי שאין לו

7. מנות הלוי

8. כתב סופר

טט תקנתו טו נט וטו' ונג' רג'י' טנין עטור' טוט' שוט' טקנ' ,
 ולן קטיל' אל' לפל' ככ'ל' פטו' :

(ב) פ' סקססקס פ' טול' פ'ס' לרע' ולן סקנ' ידע' פ' פ'ס'
 לו א' אל' סקנ' פ'ט' פ'ט' פ'ט' פ'ט' פ'ט' פ'ט' פ'ט' פ'ט'
 נענע', לטענ' דס'ר' דע'ט' פ'ע' כד' למל' סק' פ' ס'ן לו
 פ'ס'נ' ד'ל' נ' כ'ס'ן ס'נ' ידע' פ' ס'ל' לו ס'ף כ'ס' ס'נ'
 לח'ל' ס'ט'ן ר'ט' ו'ס' ג'ז'ר' כ'ע'ן פ'ט' ל'ק'ס' ד'ל'ע' ר'ט' ס'ד' פ'ט'
 ל'ק'ה ס'ל'י' פ'ע' כ'ט'ס' כד' ס'ל' ל'כ'י'ס', א'ג'ל' ל'טענ' פ'ט'ס' ס'כ'ס'
 ס'ט'ס' ו'כ'י'ט' ו'כ' פ'ט'ע' ל'ט'ן א'י'ס' ל'רע'נ' נ'וד'ל'י' א'י' כ'ס'ן ס'קנ' ידע'
 פ' ס'קנ' ל'ל'ן ס'ל'ס' כ'ז'ס' ד'ר'ך ס'כ'ס' ו'כ'י'ט' ו'ל'י'ט' ו'ק'ר'ב' ל'כ'ז'ת', ו'כ'ן
 ס'ס'ק'ט' ד'י'ט' ס'ג' ס'כ'ל' ד'י'ל'ל' כ'ס'ן פ'קנ' ו'כ'טענ' ד'ע'ע' פ'ט'ס'
 ס'כ'ס' ו'כ'י'ט' פ'ע'ל'ל' כ'טענ' ד'ל'י' כ'ס'ן ס'קנ' ידע' פ' ס'ל' לו
 כ'כ'ט'ע'ר' :

ו'כ'י'ט' ו'כ'י'ט' ו'כ'י'ט' ו'כ'י'ט' ו'כ'י'ט' ו'כ'י'ט' ו'כ'י'ט' ו'כ'י'ט'

9. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ז עמוד א

רבי יהודה נשיאה שדר ליה לרבי אושעיא אטמא דעיגלא תלתא וגרבא דחמרא, שלח ליה: קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים.

10. חידושי הריטב"א מסכת מגילה דף ז עמוד א

ר' יהודה נשיאה שדרליה לרב הושעיא אטמא דעגלא תילתא וגרבא דחמרא. גרש"י ז"ל שלח לו קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות, ופירש דהכא מנות איכא, ול"ג הדר שלח ליה איהו, אבל בכולהו נוסחי גרסינן קיימת בנו רבינו ומתנות לאביונים. פ"י שלא היתה יקרה התשורה בעיניו ואמר שאינה מתנה לאדם כמוהו ולא יצא ידיח ובת משלוח מנות איש לרעהו, הדר שלח ליה כלומר רבי יהודה נשיאה גופיה עגלא תליתאה ותלת גרבי יין שלח ליה קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות איש לרעהו, כלומר שזו התשורה הראויה לך,

11. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מגילה פרק א

ר' יודן נשייא שלח לרבי הושעיה רבה חדא עטם וחד לגין דחמר שלח וא"ל קיימת בנו [אסתר ט כב] ומתנות לאביונים חזר ושלח ליה חד עיגל וחד גרב דחמר שלח וא"ל קיימת בנו [אסתר ט כב] ומשלוח מנות איש לרעהו

12. חיי אדם חלק ב-ג (הלכות שבת ומועדים) כלל קנה סעיף לא

נ"ל דמירושלמי פ"ק סוף הלכה ד' משמע דאם שלח לעני דבר מאכל יצא משום מתנות לאביונים ולא משום משלוח מנות דגרסינן שם ר' יודן נשיאה שלח לר' הושעיא רבה חדא עטם וחד לגין דחמר שלח וא"ל קיימת בנו ומתנות לאביונים חזר ושלח לו חד עיגל וחד גרב דחמר שלח ואמר לו קיימת בנו ומשלוח מנות משמע מזה דמתחלה ששלח לו מתנה קטנה הוא כדרך שנותנים לאביונים ואח"כ כששלח לו מתנה מרובה אמר דזהו משלוח מנות, משמע מזה שאם שולח דבר פחות לעשיר אינו יוצא בזה משום משלוח מנות):

13. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ז עמוד ב

אביי בר אבין ורבי חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי.

14. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה טו

כיצד חובת סעודה זו שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו, ושותה יין עד ב שישתכר וירדם בשכרות. וכן חייב אדם לשלוח שתי מנות שלבשר או שני מיני תבשיל או שני מיני אוכלין לחבירו שנאמר +אסתר ט'+ ומשלוח מנות איש לרעהו שתי מנות לאיש אחד, וכל המרבה לשלוח לרעים משובח, ואם אין לו מחליף עם חברו זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים ומשלוח מנות איש לרעהו.

15. רש"י מסכת מגילה דף ז עמוד ב

מחלפי סעודתייהו - זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו, ובשניה סועד חברו עמו

16. בית יוסף אורח חיים סימן תרצה

ואם החליף סעודתו בשל חבירו יצא. בפרק קמא דמגילה (ז:): אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי ופירש הר"ן (ג: ד"ה גמ') לא היה לאחד מהם כדי שיוכל לשלוח לחבירו ולהשאיר לעצמו ולפיכך שולחים כל אחד סעודתם זה לזה כדי לאכול סעודת פורים ולקיים מצות משלוח מנות ורש"י פירש מחלפי סעודתייהו זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו ובשנייה סועד חבירו עמו וקשה לי על דבריו דאם כן לא היו מקיימים משלוח מנות איש לרעהו וא"ת שהיו שולחים מנות איש לרעהו אם כן מאי אתא לאשמועין:

17. לחם משנה הלכות מגילה וחנוכה פרק ב הלכה טו

ואם אין לו מחליף וכו'. שם (דף ז' ב) אביי בר אבין ור"ח מחלפי סעודתייהו להדדי ע"כ. ופירוש רבינו ז"ל בה מבואר. ורש"י ז"ל פירש זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו ובשניה סועד חבירו עמו. וקשה על דבריו דא"כ לא היה מקיים מצות משלוח מנות אלא אחד מהם שהיה נותן סעודתו לחבירו אבל חבירו לא היה מקיים וכן הקשה מהרי"ק ז"ל. ול"נ לתרץ דהיו עושין כך זה היה נותן סעודתו לחבירו במתנה בשנה זו ואחר שהיה שלו אז חבירו כשהיה נותן לו מאותה סעודה והיה סועד עמו נמצא שגם הוא נותן לו כיון שכבר היתה קנויה לו במתנה והרי נתן מהנתון לו:

18. ב"ח אורח חיים סימן תרצה

ואם החליף סעודתו בשל חבירו יצא. בפרק קמא דמגילה אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי ופירש רבינו דבפורים שעמדו בו עכשיו בשנה זו היו מחליפין סעודתם זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים משלוח מנות ועשו כן לפי שלא היתה ידם משגת כדי שיוכל לשלוח מנות לרעהו ולהשאיר גם לעצמו כראוי ועל כן היו צריכין להחליף סעודתן וכן פירשו הרמב"ם (פ"ב הט"ו) והר"ן ז"ל (ג ב ד"ה גמ'מתני') אבל רש"י ז"ל כתב וזה לשונו מחלפין סעודתייהו זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו ובשניה סועד חבירו עמו עכ"ל ומשמע שרוצה לומר שלא היו שולחין זה לזה ופשיטא שאין שנה שניה מועיל להוציא את חבירו ידי חובת משלוח מנות משנה שעברה אלא כך הוא הפירוש דכיון דטעם משלוח מנות הוא כדי שיהא שמח ושש עם אוהביו וריעיו ולהשכין ביניהם אהבה ואחווה וריעות אם כן אם יסעוד אחד עם חבירו ורעהו הרי הם בשמחה ובטוב לב משתה יחד ופטורים הם מעתה מחיוב משלוח מנות והוא הדין בשנה שניה וכן בכל שנה ושנה אם יחזור ויסעוד אצלו כמו בשנה שעברה נמי

יוצאין שניהם ידי חובתן

19. שמות פרשת בשלח פרק יז

(ח) וַיְבֹא עִמְלֵק וַיִּלְחָם עִם־יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיֵידִים: (ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה בְּחַר־לָנוּ אֲנָשִׁים וַיָּצֵא ה' לָחֶם בְּעִמְלֵק מִחָר אֲנֹכִי נָצַב עַל־רֹאשׁ הַגְּבֻעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי: (י) וַיַּעַשׂ יְהוָה כְּאֲשֶׁר אָמַר לּוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בְּעִמְלֵק וּמֹשֶׁה אָהָרָן וְחֹזֵר עֲלוֹרָאשׁ הַגְּבֻעָה: (יא) וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבֵּר עִמְלֵק: (יב) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ־אָבָן וַיִּשְׁיִמוּ תַחְתֵּיוֹ וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאָהָרָן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְּיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד־בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ: (יג) וַיַּחְלֹשׁ יְהוָה אֶת־עִמְלֵק וְאֶת־עַמּוֹ לְפִי־חָרָב: (יד) וַיֹּאמֶר יְקֹנָק אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב זֵאת זְכָרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנִי יְהוָה כִּי־מָחָהָמְחָה אֶת־זְכָר עִמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם: (טו) וַיְבִן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְקֹנָק נְסִי: (טז) וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עַל־כַּס יְהוָה מִלְחָמָה לִיקְנֹק בְּעִמְלֵק מִדֶּרֶךְ: פ

20. רש"י שם

כי יד על כס יה - ...ומהו כס, ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשבע הקב"ה שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם

21. שמואל א פרק טו

(א) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שְׂאוּל אֲתִי שָׁלַח יְקֹנָק לְמִשְׁחַךְ לְמֶלֶךְ עַל־עַמּוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע לְקוֹל דְּבָרֵי יְקֹנָק: 0

22. אסתר פרק ב

(ה) אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מְרֹדֶכֶי בֶן יֶאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי

23. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יב עמוד ב

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי: אביו מבנימין ואמו מיהודה

24. עובדיה פרק א

(כא) וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהָר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת־הָרַע עֵשׂוֹ וְהָיְתָה לִיקְנֹק הַמְּלוּכָה:

25. זכריה פרק יד

(ט) וְהָיָה יְקֹנָק לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיָה יְקֹנָק אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: